

ZOMBOR és VIDÉKE.

A BÁCS-BODROGH MEGYEI EGYESÜLT ELLENZÉK HIVATALOS POLITIKAI KÖZLÖNYE.

Megjelenik hetenkint kétszer: Vasárnap és csütörtökön.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

A bajai utcával szemközt újonnan épült Falcione-féle ház, I-só emelet.
Hova minden a lap szellemi és anyagi részét illető közlemények intézendők és minden díjak fizetendők.

Felelős szerkesztő:

Dr. MOLNÁR GYULA.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 frt — Félévre 4 frt — Negyedévre 2 frt.
Néptanítóknak egész évre 6 frt. Félévre 3 frt. Negyedévre 1.50.
Egyes szám ára 10 kr.

A kormánypart vesszőparipája Zomborban.

A helyb. kormánypart — (értsd alatta a főispánt s hivatalnok-gárdiáját) — azzal korteskedik minden képviselő-választás alkalmából s most is erősen hangoztatja azt az első hallásra tetszetős mondást, hogy az ellenzék vezérférfiai a polgárok érdekében a köztérre semmit se tesznek, ellenben az ő vezetői — tanácsadói, támogatói a polgárságnak, ők viszik a vezérszerepet a társadalmi mozgalmakban s a közügyeket ők intézik.

Nem sok bölcsesség kell ahhoz, hogy e kortesokoskodás ürességét bárki átláthassa.

Mert tökéletesen igaza van abban a derék mame-luk-pártnak, hogy az ellenzék a polgárok érdekében a köztérre semmit se tesz, de miért nem tesz?

Tán mert tenni nem akar?

Hissen a ki tenni nem akar, az nem vezérférfi, az félre áll a politikai küzdelmekből s öbe teszi kezeit.

Nem tesznek semmit az ellenzéki vezérférfiak, mert a jelenlegi gyalázatos kormányzati rendszer mellett ellenzéki vezérférfiúnak a legnemesb, legmagasztosabb kezdeményezése is dugába dől, mivel a legutolsó hajdúállás betöltésénél is pártzempontok vezeték a főispánt s hivatást s nincs rá eset, hogy az ellenzék valamely üdvös és közhatalmú indítványa viszhangra találja.

Hisz éppen ez is egy ok arra, hogy ellenzékiek legyünk, mert hisz a szabad s független gondolkozást a jelenlegi kormány tüzelt-vassal irtja: és ez az egyedüli oka annak, hogy az ellenzék vezérférfiai üdvös tevékenységet a köztérre ki nem fejthetnek.

A mi pedig azt illeti, hogy a kormánypart vezetői állanak a társadalmi mozgalmak élén, ők a polgárság tanácsadói s támogatói, ők intézik a közügyeket: ez is egy nagy ok arra, hogy ellenzékiek legyünk.

Mert azon társadalmi mozgalmak, melyeket ők indítottak meg, nevéstés és kivihetetlen eszmékért, kinosnyes és hiú öntetszelgés okáért s egyes grata persónák legyezetéseért létesültek.

Egyetlen-egy egészséges társadalmi mozgalomra rá nem tud mutatni a helyb. kormánypart, mely az ő ügyetlen s tapintatlan vezetése alatt fiaskót ne aratott volna.

S miféle társadalmi életet teremtett meg itt Zomborban Sándor Béla gögös uralma 10 év alatt?

Hát még a mi poshadt élettelen társadalmi existenciánk is a kormánypart mellett s nem ellene bizonyít?

Hissen keresni kell az országban párját annak a mi hitvány, üres, ridög és barátiatlan társadalmi életünknek, melyet a legbivebb mame-luk is undorral szemlél, de melyet nem teremtett meg más, mint az a főhájózó gögös szellem, mely a pervenu-uralmat annyira jellemzi, a mely annyira elfajult, hogy intelligens polgárok kénytelenek némelyek irányában a courtoisie legelmebb paragrafusáról — a kalap megemeléstől is tartózkodni, nehogy a gögös s megalázó viszonzás arcukba kergesse a vért.

S igaz, a kormánypart a nép támogatója s tanácsadója: de ez is egy ok arra, hogy ellenzékiek legyünk.

Mert ezen támogatás mellett az anyagi s erkölcsi tönk szelére jutnak polgáraink, s ezen tanácsok következtében súlyednek polgáraink a legsúlyosabb természetű zavarokba.

Egy kormányparti tanács: kész veszedelem, mert azt az önérdék szüli és soha nem önzetlen jóakarattal. A mi pedig azt illeti, hogy ők intézik a közügyeket, igen! ez a legfontosabb ok arra, hogy ellenzékiek maradjunk. Mert — hogy intézik azokat?

Hissen ha jól intéznék: kinek jutna eszébe ellenzék-et csinálni?

Semmit, de semmit se tesznek jól, mindent elrontanak.

Ebből indul ki az ellenzékiség.

S vajjon miért is vagyunk még mindezen felül ellenzékiek?

Mert rajongó hittel esüggünk gr. Apponyi Albert politikáján, mert hívei vagyunk azoknak a szent és magasztos eszméknek, a melyeket Apponyi gr. s a nemzeti párt hirdet, mert hiszünk egy politikai szebb jövőben s annak fölkelő napját szemléljük Apponyi grófban, mert meg vagyunk arról győződve, hogy — ha Zomborban győzünk, akkor a megye s e város életében új korszak veszi kezdetét s ha győz a nemzeti párt országszerte, akkor hazánk a fölvirágzás, a nagyság és a szabadság igazi ösvényére lép, melyen haladva az állami tökély legmagas fokára emelkedünk.

Igen! Az ellenzék — mely ma ki van zárva a közélet aktív szerepéből, azért küzd, hogy helyet biztosítson magának s nemes eszméi számára, az ellenzék éppen a jelenlegi társadalmi s közélet vezetőit akarja eltávolítani, hogy támogatásával ne tegye tönkre ezeket a szegény agyonsanyargatott honpolgárokat s tanácsaival ne korrumpálja a tiszta s egyenes gondolkozást.

Ezek elmondása után pedig nyargalhat a dieső kormánypart vesszőparipáján a meddig akar, mert bizvást el fog jutni oda, a hova való: a kudarcz- és bukásig!

POLITIKAI HIREK.

* Az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt végrehajtó bizottsága e hó 20-án tartott ülésén elhatározta, hogy egyelőre Budapestben, Debreczenben, Szombathelyen, Kaposvárott, Szekesfehervárott, Szegeden, esztergomi Aradon, Kassán országgrési, illetve megyei gyűléseket tart, melyek az országgyűlési függetlenségi és 48-as pártok kiküldötteinek részvételével. A többi központi gyűlések helyét esetleg később fogják megállapítani. — A végrehajtó bizottságnak a mérsékelt ellenzék irányában követendő magatartására nézve 1887-ben elhatározott s a minap az orsz. függetlenségi és 48-as párt értekezlete által a

A „Zombor és Vidéke“ tárczája.

A RAJONGÓ.

... Kerüljétek! ... Én átkozott vagyok.
Valamely ösöm, valaha régen
Nagy átkot mondott s késő unokáján,
Rajtam fogant meg mindenik betűje.
Torlatlan bűnét hosszú századoknak
Egy nyélre rötta mind a sorsharag
S magát foná rá kinzó ostorú,
Hogy engem sujtson mindenért,
Csak engem ...

Irtóztató! Mi másnak üdvöt ad,
Nekem halálhozó, a kárhozat maga.
Keblemből minden hitet ki kell ténem,
Érzéseimet kivetnem a sárba,
Kegyetlen lábbal önszivemre hágnom
És önmagamnak tiltani, hogy éljek.
Mikor eszmél és él minden köröttem,
A föld porában, lent, a fereg is ...
Pedig csak léreng — s én ember vagyok.
Óh, mert ha élni, küzdelemre kelnék,
Ha részt akarnék venni a világból,
Örülni, sírni, mint a többiek,
Remélni, hinni, tudni, bírni, vágnyi ...
— Halljátok átkom — rám rivalgónak,
Hogy nincs eszem, bolond a rajongó lettem,
Hiú ábrándok kínos kergetője ...

Hadd kezdjem én is úgy, mint annyian:
Tavaszi volt. Édes, élető tavasz.
A napsugár keblembre szállott
S itt lelt viszhangra a madár dala.
Virággal ékes volt a föld s szivem.
Óh, ki nem érzé e tavasz lehtë?
Ki az, ki egyszer életében

Ne látta volna szépnek a világot?
Ki nem hívé, hogy mindenik atómja
E földnek — érte él, érte van,
Hogy néki üdvöt, boldogságot adjon? ...
Mint minden ifjú, én is ilyen voltam,
Szerettem valakit s mindenkit, nem,
Az egész mindenségét e valakiért.
Jó volt, dicső a lét,
Nem létezett bűn, legfeljebb hiba —
S erény lett minden, a mi kötelesség,
S az emberek mind angyalok valának,
Merő jóság és tiszta szeretet ...
A mennyországból volt ez egy darab,
Sugárzó fény és sehol semmi árny.
Úgy örülék. A szivem repesett
És minden dobbanása ajakamra ült,
Hogy onnan hirdesse a nagy világnak,
Milyen boldog vagyok ...

S mi volt a viszhang? Gúnyos hahota!
Ah, kinevettek ... és az első ember,
A kívül szóba állottam, kimondta átkom:
S z e g é n y r a j o n g ó!
E szó, mint őszi szél seprtet el mindent,
Tavaszt, szerelmet, fényt és boldogságot ...
És kergetett, nem, nem hagyott megállni,
Fülembé zúgott nappal s éjjelen.
A lomb — s virágot — egykor boldogságom —
Avar képeben üldözömmé tette,
Utánam görgeté, hogy egyre halljam,
Atkos esőgrését, rémes zizegését:
S z e g é n y r a j o n g ó! ...

Hogyan? ... Hát csakugyan álmodtam volna?
És káprázat volt minden, nem való?
A vig madárdal — holló károgás?
S a szeretem — csak muló, kába vágy?
Egy beteg agynak s még betegbő szivnek
Lett volna minden érzés, gondolat szulotte?
Az emberek, kik angyaloknak tüntek,

Ellenkezőleg ördögök volnának?
És bűn, sötétség az uralkodók? ...
Hisz akkor vak valék! ... Világot,
Világot! ... Tudni vágyok mindent,
A napba s éjszakába tisztán beletátni! ...
... És sorba vettem mind a könyveket.
A mindenségnek nagy titkát kerestem.
Miből lett és mivé lesz a világ?
Miért van minden és mi által vagyton?
Mi a világnak lelke, mozgatója?
Aztán az ember ... hogy valóban mi?
Magasb lény? Állat-e? Mi lakozik benne?
Mit és hogyan érez? Mit és hogyan gondolt?
Mi vet eszének, szívének határt?
És így tovább ... S mikor már azt hívé,
Hogy mindazt tudnék, hogy már mindent értek
S igaz színében látom a világot,
Hogy nincs előttem égnek, földnek titka,
Hogy olvasok szivekben és vesékben ...
Fölhangzik rémesen a régi átok,
Mit alkoték, lerontja a világot.
Az égő faklyát kiüti kezemből,
Reá tapos — és minden könyvemvet
Fejemhez vagja:

Hah, rajongó,

Tán azt hiszed, hogy birod a tudást?
Semmit se tudsz és soha többet ennél!
Hiába vágysz a végtelenbe látni,
A lét titkát hiába vagyatod;
Tankönyveid támadnak ellenedre,
Minden soruk csak újabb ellentmondás,
Mely megtagadja az előbbi sort;
Minden betű kaczer játékot üz,
Elötted állt, ám tagad mögötted!
S esűffá teszen, mert fenne nhrdíted:
Szegény a rajongó! ... Azt hiszed, hogy bölcs vagy?
Pedig »bolond« az igazí neved! ...

... Tehát már tudni sem szabad,

vezetők kiterjesztetett megállapodása: A mérsékelt ellenzék irányában az országgyűlési képviselőválasztásokra nézve a függetlenségi és 48-as párt végrehajtó bizottsága a viszonyosság feltétele alatt a következő magatartást kész követni:

1. A mely választókörletben a mi pártunk kisebbségben van, ott, ha akár kormánypárti, akár antiszemita jelölt lép fel, a mi pártunk, különösen egy esetben, mikor az első szavazásnál kisebbségben marad és az új szavazás mérsékelt ellenzéki és kormánypárti, vagy antiszemita jelölt között foly, a mérsékelt ellenzékhez csatlakozik, azonban mint külön párt és csak a választásra. Annál fogva pártunk tagjai felhívandók, hogy mindenütt pártját alakítsák és esmapan ott nem ellenzék, hogy alakítsák nélkül is, de mindenesetre elvi álláspontunk fenntartásával szavazhassanak mérsékelt ellenzéki jelölte, a hol a külön alakulás bármely oknál fogva lehetetlen volt.

2. Ha az a kérdés, melyik párt, a miénk t. i. vagy a mérsékelt ellenzék van-e többségben, előre teljességel meg nem állapítható, akkor a két párt bizalmi férfiai azt vegyék tekintetbe, melyeknek megválasztása valószínűbb.

3. De a hol csak pártunkbeli és mérsékelt ellenzéki jelölt áll egymással szemben, ott a küzdelem bátran felvehető: a végrehajtó bizottság, ha az iránt megkeretik, ez esetben is épp úgy saját jelöltünk mellett fogván látna vetni erkölcsi támogatását, — mintha más párbéli ellen eleve küzdené.

4. Kéts, illetőleg különösen fontos és könyes esetekben a függetlenségi és 48-as párt végrehajtó bizottsága kész erintkezése lépni a mérsékelt ellenzék végrehajtó bizottságával s a körülmények szerint leegyeztetésben intézkedni.

5. Egész megyékre, vagy bár csak egyes kerületekre kiterjedő megalkuvásokat azonban, melyek a választók jogait sértik, a függetlenségi és 48-as párt végrehajtó bizottsága nem helyesel.

* Bűntörvénnyeljáróknak. A bűntörvény módosítása tárgyában hét hó óta tartott szaktanácskozmány befejezte működését. A tegnapi ülés a kihágási törvény revíziójával foglalkozott és ennek számos hiányát kijavította. A tulajdon elleni kihágás (126. §) kiterjesztette a sikasztásra és jogtalan elsajátításra is, mert nagy anomália volt, hogy a 2 fíron aluli elemi és elvetti ezikké ellopása kihágás volt, az eliskasztása és jogtalan elsajátítása pedig vétség. Az utolsó ülésen Wlassics Gyula egyetemi tanár indítványára az írást egyhangulag elfogadta, hogy újbünetlenül események alkottaessak arra az esetre, ha valaki tudja hamisan oly híreket nyilvánosan terjeszt, melyek a tözsdei árfolyam emelkedését vagy alszállását idézik elő. Az elfogadott indítvány szerint a események vétségé képeze és egy évig terjedhető fogházzal és 2000 früg terjedhető penzbüntetéssel volna büntetendő.

A nemzetiségek és a kormány.

A „P. N.” nov. hó 25-ikén kelt 42. száma első helyén írja:

Az a jelenség, mely az ország területén lakó nemzetiségek politikáját régóta karakterizálja, a Szapáry-kormány alatt és különösen most a választások előtt, a szokottnál még kirívóbban lép előtérbe. Egymás után hallottuk hirt a szaszok, majd meg az oláhok választási készülődéseiről a jelenlegi kormány és pártja támogatásának érdekében. Ezekhez csatlakozott a legutóbbi napokban az ujvidéki szerb-áltrák lapja, a „Branik”, mely nyílt háborút izen a nemzeti pártnak s arra hívta fel ismételt a szerbeket, hogy a Szapáry-kormány mellett sorakozzanak.

A nemzetiségi ultrákkal nem akarunk bővebben foglalkozni. Azok az elemek, melyek nem ismerik el a magyar közjog egyik legsarkalkatosabb alapelvét, hogy a magyar nemzet egységes és oszthatlan egész, melynek a hon minden polgara nemzetiségi különbség nélkül integras tagját képezi és hogy ekként nemzetiségek, mint közjogi korporációk nem léteznek, ám folytassak tovább, ha tetszik, a kormány atyáskodó szemlunyasa mellett

s azzal pártpolitikái közösségben működésüket. Az megtörténhetik, hogy e pártpolitikái együttműködés jutalmaként hivatalos pártfogásban és kegyekben, vagy épen ünemeik bizonyos fokú eltűrésében részesülnek: de hiszszük, hogy a hazafias érzés már ma a nemzetiségek nagy részében oly erős, hogy ezek az ünemeik maguk sokkal kevesebbet árthatnak a magyar állam érdekében, mint a menyi veszyelt réjt magában az az érdekűköszög, mely egy ily elemek segélyével meghozszabított életű kormány és ily szövetségesek között lehetetlen, hogy ki ne fejlődjék.

Hanem ezért a szövetségért, melyet az ujvidéki „Branik” nyíltan hirdert s mely első sorban a nemzeti párt ellen tör, gratulálunk a kormánynak, mely ezt a támogatást kiérdemelte magának. Nem kevesebbet jelent az, minthogy ezek az urak rettegnek attól a nemzeti politikától, mely a magyar államot vállal-s és nemzetiségűkülömböszg nélkül egyenjogú polgárok szeretett és megbecsült otthonává akarja tenni, hogy itt, de csakis itt, és mint a magyar állam hí fiai keressék, de meg is találják boldogulásukat jogaik elismerésében, érdekeik ápolásában, műveltségük emelésében s együttes erővel gyengekezenek hatalmassá és erőssé tenni a magyar szent koronát és az ez által jelképezett egységes magyar állam szuverenitását.

De a mint rettegnek etől, épp annyira vonzódnak ahhoz a Gesammt-Staat politikához, mely midőn az egyszégek osztrák bírodalom kiépítésén és megalkotásán fарадоzott, nálunk Magyarországon dédelgetés és erősítette a a nemzeti szétesésen dolgozó faktorokat s létesítette Erdélyt és a temesi Bánatot, mint a magyar koronától elválasztott külön álló nemzeti Kronlandokat. Ehhez a Gesammt-Staat politikához a magyar országgyűlési pártok között legközelebb áll a kormánypárt, mely híven és feltétlenül támogatja a kékbel-bőli alakult kormányokat még akkor is, midőn ezek a magyar államozsme sérelmével és megalázásával folytatnak, sokszor nem is leplezetten, tisztán osztrák politikát. A rokonság a nálunk követtett kormánypolitiká és kamarilla támogatásával, a nemzetiségek bűnös felhasználásával folytatott osztrák Gesammt-Staat politikája között oly szembevető, hogy a szent Irredenta hívei magukhoz méltóbb szövetségost a kormányból és pártjából keresve sem tudtak volna találni.

De nem hiszszük, hogy a nemzetiségeknek igazán hazafias része be ne látna annak a politikai magatartásnak reájuk épp ugy, mint az egész országra káros és vesztzőbb következményeit, mely megszóktott tradiczióából nem tudja arra elhatározni magát, hogy a maga független és hazafias politikai meggyőződése szerint, tehát szabadon csatlakozzék valamely politikai pártköz; nem azért, mert annak hatalmatól időleges kedvezést, vagy aggodalmainak pillanatnyi megnyugtatót várja, hanem azért, mert annak működésétől az országnak oly regenerációt remélheti, mely tisztelt mindenkinek jogát és igazát, mely valóságá akarja tenni a törvény által biztosított egyenjogúságot, melynek eszményképe a modern állam, a köznek vállal-s és nemzetiségűkülömböszg nélkül élni tudó meglegedett polgárokkal, mely nem nyom el senkit, mert mindkivel meg akarja szeretetni, hogy annak hasznára válhassék: a hazát.

Megyei s helyi hírek.

* Birósági kinevezések. A király Popovits Samon ujvidéki törvényszéki jegyzőt a kulai járásbírószékhöz alábbevit, dr. Milassin Kálmán szabadkai törvényszéki jegyzőt a nagybányai ügyészséghez aligvezésze nevezte ki.

* Helyreigazítás. Lapunk múlt sz. mének vezércikkében egy jelentékeny bevezés eszozott be, melyet sietünk immitt reaktifikálni. Az monadtik ugyanis, hogy a kulpi kerületben Zala ó Mitán, oda való fészögaboré lép föl, holott Zala a zsalyai kerület fészögborájára s a titeli kerületben lép föl kormánypárti jelöltek. A kulpi kerület ellenzéki jelölője Bánó József volt orsz. képviselő, földbírtokos Budapestről.

* Kinevezés. Kopp József bajai kir. járásbírószéki írók a szabadkai kir. törvényszékhez segédlelökkönyvezetvé nevezett ki.

* A Rantzauk. Megirtuk a múlt héten annak a két stಾನيسისi földművelnek esetét, a kik a budapesti esküdtészek etől alottak egymással szemtől szembe, deazára annak, hogy egy apának, egy anyának gyermekeit. A sajtópor azzal vesztődött, hogy az egyik fiút, Pótz Józsefet beesleltetésre miatt egy havi fogháza helyre a sajtóbírószék és nyomban el is rendelte leirtatottsát. A fogdy által utólag vallott védőgyűvöl, Markus Dezó dr. most biztosítotti letétele mellett kieszközölte Pótz József ideiglenes szabadlábra helyvezését, egyáltal azonban semmisségi panaszát uszított be azon alapon, hogy Pótz, a ki a tárgyaláson védő nélkül jelent meg, mint tanúlatlan ember védő vállására lét volna utasítandó.

* Választás. A zentai II. kerületben Tésity haladály megűresedett meggyőzottségi jegy helyre a választás nov. 24-én ettetett meg. Megválasztva lett a függetlenek jelölője: Kikeresz János.

* A „Branik” és a kormánypárt. Az ujvidéki szerb-áltrák lap, a Branik, mely tudvalegölög Polih Mihály dr. gondozkodása és inspirációja szerint bucsatya világi politikai meggyőződésait, nyílt háborút izen Apponyi Albert grófnak és a nemzeti pártnak. A Branik-et különben sem zavarta ki rendez sodraból a zombori politikai pártetkezet, a melyben Zombor város legelőkelőbb és legbefolyásosabb szerbieje is részt vett, sőt mi több, ez erkezetlen jelen volt szeriek ki is jelentették, hogy Apponyi illetékl a nemzeti párt zászlója alá állának. Most a Branik figyelmezeti a szerbeket, hogy óvakodjanak Apponyitól s pártjától, mert úgymond, a nemzeti párttól az ország szerbjaku lakossága semmi jot nem várhat. S a midőn a Branik eliteli Apponyit és a nemzeti pártot, felhívja szerb testvéreit, hogy Szapáry Gyula gróf s a kormánypárt mellé álljanak, mert csak a jelenlegi kormánypárttól várhatják a szerbek nemzetiségi sérelmeiknek gyökeres orvoslását. Ova inti ennel fogva a szerb választókat, nehogy a jogú képviselőválasztások alkalmából a nemzeti párt jelöltjeire adjak szavazatukat: de ha már elnek szavazati jogokkal, ugy azzal csak a kormánypárt jelöltjét ajándékozzák meg, leh lenne meinen Pappenheimer, t. i. Polit ezen neopolitizáló theoriat nem alaptalanok: szerietne a titeli kerület mandátumát ezáltal a kormány kezelyeméltől megkapni, melyet az 1887-es választásnál nem nyert meg, mert akkor Dimitrivits Mihos volt a kormány protogálya.

* Lopás Csantavéren. Goldmann Gábor fűszerkereskedésbe ismeretlen tettesek e heten éjjel behatoltak és onnan többféle árut elvittek. A rendűrség megindította már a nyomozást.

* A szegedi meggyészkölyhellyel mellett. A szegedi vármegyei székhely mellett nyilatkozott egyhangulag a doromsai képviselőtestület közgyűlése is. Tape közésk képviselőtestületnek kezdeményeztől foglívása Csongrad vármegye összes községeinek megküldetési s ez alapon került az ugy a doromsai képviselőtestület elé, mely azt általános helyesléssel fogadta s elhatározta, hogy az országgyűlés képviselőházához indokolt kérvényt intéz, miszerint Csongrad vármegye székhelye Szentesről Szegedre helyveztes ek át. A kérvény benyújtásával Novak József, a tapéri kerület orsz. képviselőjét bízta meg a doromsai képviselőtestület.

* Törvényszék Baján. A törvényszék visszaállítására tárgyalban élénk mozgalom indult meg Baján. Mult heten nagy értekezlet volt a városban, melyben hátruzhatba ment, hogy a törvényszék helyszereinek ezéljárja 50,000 forint értékű palotát, a szűkes felszereléssel és megfelelő bíróihelyiségekkel ingyenesen ajánlanak fel az igazságügyminiszternek. A törvényhatósági bizottság jovo havi közgyűlésében szinten foglalkozni fog a városnak legvitalisabb érdekét képező tárggyal.

* A szabadkai gimnázium ügyében jelenté a „Bácskai Ellenőr”, hogy a szentbecskend rendűrség elhatározta a gimnazium átvállását. Ez az iskola lesz a benedekrendűeknek negyedik főgimnáziumuk, melyhez hozzá számítva a három alginnaziumot, ezentul het intézet fog állni a rend vezetésé alatt.

* Megörült alispán. Dr. Gyurics Szerémegye alispánja megorült. Az elmebetegét gyógyintézetbe szállították.

* Itélőbírák — diszmagyarban. Budapesten ügyvédjelöltek és joggyakoroknok köreiben e heten Payer Laszlo elnök tartott felolvasást egy rég vitatott kérdésről, a bírói és ügyvédi öltözödés módjáról az itélkezés alkalmával. A felolvasó az egyenruha viselését eelszertnek tartja, meg pedig magyar diszruha vagy talár képeben. A bírósági fokozatokat különböző szinek által velt feltüntetendőknek. A telete, ilia és biborszineket ajánlja. Az élénk tetzeslet fogadott felolvasás után vita indult pro és contra. Hozzászóltak a tárgyhöz Sarmai J. dr., Hedvig L. dr. és Nagy Dezó dr. ügyvéd mint vendég. A felolvasó estélyt társasvaosra követte.

* Nagy lakodalom. A bíres régi magyar lakodalomakra emlékeztet az a hetedhét orszagra szóló lakodalom, melyet a minap Sule József gazdálkodó hazánál Orosházán, üleek. 204 ember vett részt a lakodalmi vacsorán.

* Vasuti vendéglők bérbeadása. A temesvári jözséf város, nagy-kikindai, vankányi, szegedi, karánsebesi, hercules-földi, orsovai, jassenovai, bazsiai, orovaezai, anai, stb. vendéglőknek három éve leendő bérbeadására nézve a m. kir. államasutak budapest-dunaparti üzeletvezetésére pályázatot hirdet. Ajánlatok f. évi december hó 23-ig az említett üzeletvezetésűnél nyuttandók be.

* Iparosok képsítése. A kereskedelmi miniszter körrendeletet intézett a masodfokú iparhatósághoz, a melyben figyelmezteti azokat a képsítés igazolásán előforduló szabálytalanságokra s kimondja, hogy már a munkajogny tekintendő a képsítés szabályszerű bizonyítási eszközeinek, noha ezentul is megmarad a hatóságnak az a joga, hogy a folyomódok bizonyítékait szabádon mérleljele.

* Nagy lopás történt Palioson vasárnap virradóra. Csik József kiskoreszmárostól és Simon János paliesi gazdától több, mint 100 darab aprűjszógot loptak el. Az ellopott jószágg közűt több, mint 60 drb pulyka volt. A paliesi redűrség 2 tagja a kiskoreszmában aludt, de azokat nem lopták el. M. m. r. m. l.

* Magyarországi háztartása. Magyarországnak 1892-ik év bevetelét és kiadásait akkorá összgezve rugnak, a mekkora ez ideig meg nem volt. 380 millió forintnál nagyobb összegg, melyet az állam bevez, de egyuttal ki is ad. E szerint napjára egy millió 69 ezer forintnál több esik.

Mert a ki tudni vagy: bolond,
Órók rejtélynek kábult forgatója?
Meg kell nyugodni mindenben,
És nem szabad megkérdeni: miért?
Legyen.

Ha elvettétek tőlem a tudást,
Am megmaradt még keblemben a hit
S a hit egy jobb, egy új tudás alapja.
Eőlől kezdjük, mint a Nazaréthi,
Kinek, hogy alkothasson új világot,
A régit kelle romba dönteni,
Igaz, hogy érte megfeszítétek . . .
. . . S eőlől kezdem. És a szent tanok
Bettötek szivemet:

Van Isten,

Ki mindenkinek gondviselő atyja,
Óróktól fogva, onmagától el.
Ó a világnak kezdete és vége,
Maga az élet, az erő s tudás.
A törvény benne van és ő van törvényben
S e törvény — a szeretet.
S midőn az ember bűnbe sulyédott volna,
Az Isten úgy szerette volna a világot,
Hogy érte adta egyszülött fiát.
Az éjszaka, hogy dűs hajnalra valljék,
A bűn meghaljon, a halál megtörjék
És órók élet újje unnepté . . .

. . . Így hát van, óh, van megoldás!

A kezdet és a vég világos,
Rejtély, titok nincsen sehöl:
Te benned élünk s általad vagyunk
És cűzlünk, védél, hogy egyek legűnyünk.
Szent lelked ől bennünk s mivel csodákat,
S e lélek halhatatlan és órók . . .

Jövel világ, boruljunk le előtte,
Imádjuk őt, magasztaljuk nevét . . .
Dicsőség néki, hosszána, hosszána! . . .

És leselkedve keresztet ragadtam
S hirdetni kezdtem nagy, fenkőlt eszméket
Hitről, életéről és feltámadásról . . .
És azt hívtém, hogy gyűjtő szavaimmal
Lángba borítom az egész világot . . .

Helyette kikacsagtak! Lerántották
Az Istent túrsároról. Szentélyét feldúlták,
Őt magát megdöbálték s engem,
Ki őt imádni mertem,
Kigűnyöltak . . . rajongónak neveztek!

Ez atkos szó megint nycmombá szállt.
Hallottam itt is, ott is, mindenütt,
A mint újjal mutattak rám s kiálták:
Szegény rajongó! . . .

Óh, meddig hallom még e szót uvólni?
Mikor pihen meg az átok keze?
Nem volt elég az áldozat, mit hoztam?
Szívem kitépve, megzavarva főm,
Az Istenemet is . . . im . . . elvettétek . . .
És látom . . . Itom . . . gyűlölök a síromhoz.
Hogy ott se tudjak békével pihenni,
E könnyű szót dobjátok a gödörbe
És megtaszítottok rá minden rögöt.
Hogy koporsómra hullva dűbörögje:
. . . Miről ábrándozol? Nincs feltámadás!
Megsemmisűlsz. Enyészet ágya ez,
Órók a sír, órók az éjszaka.
Ne áltasd még a földben is magad,
Szegény rajongó! . . .

Kerüljete! . . . Én átkozott vagyok,
Valaha régén, valamelyik ősom
Nagy átkot mondott s késő ukóján,
Rajtam fogant meg mindenik betűje . . .

Vajdító Pál.

* **Jankovácáról írják nekünk nov. hó 25-iki kel-**
tellet: Billénes Faddi Pál földműves gazda az országos földmívelőtől néhány száz frutny kölcsönt vett fel, s mint jókedvű ember e fölötti örömeiben annyit lesem igazában szokása szerint multani kezdett. Illyenkor egy koresma keves neki, meg is fordult több helyen; reggelre nagyon megfogott a pénz, hazáértre túlnődni kezdett, hol mennit mulatható el, de számítási sehol sem egyezett; pénzkérésre indult, de természetesen sehol sem talált, több közt a nagy koresmába is boszolt, erősen álligatva, hogy előtakat töltött egy kerek szárazt. Viaskodás közben pedig egy százas el is tepődött, de Juci néni el, a derek nagy koresmarosnák elutasította a jótalan pénzkérését azzal, hogy nála nem is volt. Mult pénteken, heti vásár után egy kereskedő a nagy-koresmarosnák egy gyűrűt százas mutatót, hozzátéve, hogy ez talán nem is becsületlen uton lett szerelve. Mert tapasztalata szerint a nagy pénz rendszeren olyan, mint az új. Ama kérdésre: hogy jutott nála, megmondotta, hogy Simovicsné egy koresmarosnó füzete nála adósság. Ezzel meglőn a meulatóz gazda hiányzó pénzének a nyomát; Juci néni el is hívatta a károsultat, elmondva neki a hallottakat; ez pedig jelentést tőn a csendőrségnek, a mely Simovics Mihály koresmarost és Binski Pétert, ki akkor éjjel szintén a koresmában volt, mint a lopással gyanúsítottakat letartóztatva és az almási járásbírósnak átsegeltatta. — Török Ferencz leánya szövetségbe keveredett szomszédjával Kovács Jánoséval, egyik is, másik is győztesnek akarván maradni, ugyancsak sokáig tartott a césepárt, míg végre Kovács János a győzelmét magának biztosítandó a kezében lévő korszó vizet leöntötte ellenfelé, s míg ezen váratlan lovasjátábol föleselhetett volna, Kovácsné egyik kezét megkavpa harapni kezdte és annyira összemarta, hogy ez később orvosi segélyt is kénytelen volt igénybe venni. A perpartvar közben Török Ferencz is kijött az utcára, azonban vesztere, mert Kovács János bárdtal kezében, melyet épp akkor elesített, szintén kirohant és Török Ferencz fejére 2 csapást mért, melynek folytán ez életveszélyesen megsebesült. Kovács megváltan elmarkodott tettet, már jelentekteté a bíróságnál. — Utolag kitűnt — mint hallom, — hogy a tettes nem Almásia indult jelentkezni, hanem elliant, mert a csendőrség távirati kérdésére, vajjon Kovács János jelentektez-e, a járásbíróstól tagadó választ érkezett, a miért is most nyomozzák. — Minfbogy Lehoczki Pál volt községi bíró lemondását visszavonni semmi áron sem akarta, e hó elején új bíróválasztás volt, mely alkalmnal Nagy József a helybeli függetlenségi part vezére lön bíróul megválasztva.

* **A vasárnapi rajztanítás alól** esupán a megszáros, hentes-, borhelyi, fedrász-, sütő-, kőtelverő-, szappanos-, gyertyanártó-, kefekötő-, timár-, kalapos- és kéményseprő-tanoneok kimentette fel a vallás-oktatástügyi miniszteriunnak 1866. évi 33856 sz. határozata; elrendelte azonban hogy ezek is a rajzórak alatt az írás, olvasás és számolásban nyerjenek oktatást. Ezen legfeljebb intézkedés felevesenise már csak azért is szükségesnek látszik, nehogy a más iparágakhoz tartozó tanoneok is a rendeltetlenné a rajztanítás alól felmentést szerezzenek, valamint hogy a felsorolt mesterségek tanoneai sem menthők fel az iskolába járóló vasárnapokon, sőt kötelezendők arra, hogy magukat az olvasás, írás és számolásban gyakorolják. Hisszük is, hogy ipariskolai bizottságunk ezen érdemben jár el a cbersége ellen kifogás nem tehető.

* **Irodanyitás.** Dr. Vesei Samu ügyvédi irodát nyitott Szabadkán I. kor. 29. sz. özv. Paraceticum hazában.

* **Lakodalmak.** A mult heten több mint 50 lakodalom folyt le Szabadkán. A legfényesebb és legelőkelőbb színezettel bírt Kulnesics Adámé József fiának Vakoviek Margit szép és gazdag árvalányával végre ment egybekelőt ünnepeles. A nászmenet több mint 55 kosébol állott. Násznagyként Mamuzies polgármester és Mamuzies Agó ügyvéd szerepeltek. A diós lakomát, a boldog ifjú pár tszeteletrre jó és nemeszervi rokonok Koplovics Lukács választott városi képviselő saját hazában rendezte, melyen több mint 180 vendég vett részt. A vendéglátó s bőkezű vendégseterő hazából miundanyian kedves emlékek csak a kora reggeli órákban távoztak.

* **Öngyilkos honvéd.** — A Mannlicher a kaszárnyában. — A szezdi honvéd gyalogség lakóiban a hó 25-én szertőnöz koponyával, halva találtak egy katonát. Mellette fevőre a fegyvere, a kilökőténylery. Az öngyilkos Borkin Vászán, titeli illetősége a szezdi 5-ik honvédyalogséred 14-ik századának a kozvitefle, folyó év marcius hónapja óta szolgáló katona, akinek felesége, gyereke s — anyosa van. Pár nap előtt volt odahaza nyoloz nap szabadságon. Miota onnan hazajött, ment el az életől minden kedve. Sokszor emlegette, hogy ha még egyszer haza megy, megveri otthon az anyost. A századnál nem volt valami rossz dolga. O volt a század cépszéke s ebben az állapotában nem volt valami kemény sora. Nem rúkol s hébe-hóba pénz is csurrán egy-egy „extra” bakancseret.

* **Csonka Bálint rablása.** A szezdi alsótanyák hirdelt rablóvezérrel foglatoskodott a szabadkai törvényszék. Régi história ez, igen régi, még a hatvanas évek sötet rablóvilágabol való. Még 1862. év december 2-án, megtörtött bajai város utasait a saári puszán, a kisleygény határban 5 lovasrabló megtámadta s mintegy 38 koscit kirabol. Ezen rablás gyanuja Czibere Sándor ö-moroviacz főrés före is esett. A zombori megyei törvényszék 3 tanu vallomasa folytan 1864-ben 18 évi fegyházra ítélte. Czibere Sándor folytonosan tagadásban volt és tarsait sem akarta megnevezni. 1866-ban szállítottat az illavai fegyházba. Ott Csonka Bálintal, a hirdett rablóval találkoztak, akinek elmesélte, hogy ő egy rablás miatt ártatlanul van elítelve. Csonka Bálint az illavai fegyházbol időközben megszökött, de rövid időre a Ródi-féle szezdi delegált büntető törvényszék elé került, ahol az általa elkövetett 36 büntett között azt is beismerte, hogy a kisleygény határban történt rablást nem Czibere Sándor, hanem ő követte el, mert ő volt a rablóvezér. A delegált büntető bíróság az esetről jelentést tett az igazságszégymiszteriunnak; ez a fegyházbol Czibere Sándort a szezdi delegált törvényszék elé állította és a perjutást Mants Péter ügyvéd védenése érdekében be is adta. Midőn a delegált bíróság megszűnt, a kir. kuria ez ügyben a szabadkai kir. törvényszékét mondotta ki jllekésnek és 1874-ben Czibere Sándorakra helyezettett. Ezen ügyben Czibere Sándor újabb bizonyítékokkal állt, elő, nevezetesen 2 tanuval alhijját igazolta, hogy ő abban az időben, midőn a rablás történt, a helyszínen nem is lehetett, sőt az egyik terhélo tanuja Strum Ignác az több is kihallgatvánval kijelentette, hogy ő a zombori megyei törvényszék előtt sohasem tette azt a vallomást, hogy Czibereát a rablók között fölsimerte volna. Ez a tényállás miután a megidézett tanuk közül többen nem jelentek meg, a tárgyalás elnaplottott.

* **Vagyonhány.** Ujvidékről írja lovelőnk e hó 24-éről: A budapesti—zimonyi vasuton, a szabadka-ujvidéki és ujvidék zimonyi szakaszon oly nagy a vagyonhány, hogy ez a kereskedelemnek nagy kárára és határnyara van. Minden állomáson a rakтары gabonával és más áruval túl vannak tele. Sok állomáson már hetek óta várják az összehalmozott áru elszállítását, de eddig nincs kiállítás, hogy ez a hiány megszüntül, mert olyan állomásra, hol 25—30 kosci szükséges, alig érkezik 2—3. Fölemlitnem a többi közt a beskai állomást, hol már hetek óta várja vagy 30 vagon különféle gabonamérő a szabad ég alatt elszállításat.

* **Jóizű bélyegok.** A postabélyeg ragasztéka ellen sok a panasz. Egyszer nem tapad, máskor meg nagyon is ragadós,

ugy, hogy az ujjához ragad az embernek. Most uj postabélyegeket hoztak forgalomba, amelyeknek az a förtelajonságuk hogy — édesek. Képeljük, mily előszeretettel irnak ezennel majd a szerelmesek — szerelmes leveleket!

* **Negyvenolcas magyar zászló Oroszországbán.** Egy bícsák származású magyarasszony Krimből, Berdjanszka özödi tengerpartj városból levelet írt a napokban a 48-as kiállítás rendezőségének. Azt írta ebben a levélben Putnik Mária Putnik Bélának, Bácsmegey 1848-iki alispánjának s a Bercsényi szabadesapát parancsnokának lénya a ki az említett oroszországi városban ment férjhez, hogy Kisitvny Konstantiu kozák hetman övezényével egy magyar honvédyzászlóra talalt, a melyet a kozák vezér 1849-ben Magyarországból hozott, Beküldte a zászló rajzát is s a kiállítás rendezőségére most a magyar nő közvetítésével meg fogja próbálni a zászló visszaszerzését.

* **Verekedő atléta.** Egy híres szabadkai sportmaínor és atlétaöröz zeng a dal, aki egyike a legbékésebb polgáröknek. De akar-menyire barányiszívű férfi is ő, megcseszt egyszerű rajta, hogy nagyot mulatozt és hajnal felé már magasan lohogott a jökevény. Sokat ivott és sokat lézetett a kámpúria, de a pincér állítása szerint meg mindig nem eledt. Azt kívánták tőle, hogy fizeszen ki meg 10 ügyv sőt, habár nem is ő rendezte. Itt elhez nem volt atlétnak elégé becsípve s megtogadta a fizetését. Etre aztán a pinczer bezarta előtte és egy társ előtt az ajtó, sőt fenyegetőleg lépett föl. A mi híres sportmaínor sem vette aztán tréfára a dolgot s egy jó alkalomzat szabályszerű boxolással beütötte a pinczer orrát s lehozolva humlokörrel a fört. Eme regőntőn viaskodás után letelt 10 frtos biztosítokot s tövözött a esatatorról. A megvert pinczer azonban pénzt vagy borsut szomjazott s mivel az előbbt nem kapta meg, följelentést tett a bíróságnál súlyos testi sertes vétsége miatt. Mult kedden volt a tárgyalás, a mikor is a vádlott azzal védekezett, hogy amerikai törvények szerint a szabályszerű boxolás nem büntethető, továbbá hogy ő csak önévédelmebol ügött. Az utóbbi körülmény tanuval is akarta igazolni, mely okbol a tárgyalás elhalasztották. Addig talán majd meglöntöjje atlétnak a dolgot s nyeközki fog a pinczer megszertelt becsületet s orrat valamii hatályos flastrommal megreparálni.

* **Elbeszélünk egy füst alatt egy epizodot,** melyet a Papai Lapolakban olvassuk a herecepimas papai tanársága idejéből. Egy alkalommal baráti körben volt s az eszenyét őrösen vitte magával. Ugy alakult a társalgás, hogy bizonyos öszzege lefizetése elől nem térhetett ki. Nem jött zavarba. Tanúvott kért, rátelete ezüst tülkészenyét s leintőcióra becsötötta. A ma is élő Makara György kapta meg 10 forint, Tréfásan jegyezte meg akkor Vaszary: Hogy ha majd esztergomi primás leszek, 100 forintot visszaváltom. Itt az idő, hogy Makara úr szavánál foghassa a herecepimást.

* **Egy jockey albumába,** a kinek lova utolsónak érkezett be:

„Wer reitet so spät. . .“

A ki nem tud esőket adni,
 Szép szemével kacsingtatni,
 Az olyan lány az ebédidőn,
 Nem is ér egy cigarettát.

* **Apróságok.** (Innen-onnan.) Rosegger mondja az asszonyokról legújabb kötetében: A nő olyan, mint a díó, Melybe bele harapni jó, Artani csak annak fog a, A kinek minis többé — fogá.

* **A csók veszőlye.** Egy amerikai orvos nagy ellensége a esőkolodásnak, mert mint állítja, huszonkét különféle baktérium van minden ember szájában s a esőkolódás által ezek a baktériumok különféle betegségeket visznek át egyik emberről a másikra. Ha már esőkolódás valaki, mondja az amerikai orvos, használjon respirátort. — No hiszen megkösönne ezt a szerelmes Lit!

* **A szemölcsök ellen.** Egy hannoveri fiatal építész a mult heten gyanuillanul sétálgatott a Worbis mellett eterülő erdőskében, mikor egyszerre csak melyen befőttyolozott hölgyvel találkozott, a ki szaraz ágat tartott kezében és félénken közeledett feléje. Egyszerre csak maga mögé dobta az ágat, fölemelte fejét és két esattanós esőket czuppantott a fiatal ember orczájára. A fiatal embertől anyai ideje sem volt, hogy a esőket visszajánda, mert a hölgy melyen elpirulva becsötört kért tőle ezért a gyönyördü figyelemért és egy könyvecséket mutatott neki, melyben a következő recepte volt olvasható: „Ha ziszer a szemölcsök ellen. Eredj ki az erdőbe, sőtájj, lehetőleg egyedül. Kezeden szaraz ággal, mikor aztán egy fiatal emberrel találkozol, dobd az ágat magad mögé, őt pedig esősköd meg kétszer.” A háziszer hatása nem maradt el. A kisasszony szemölsei ugyan nem multak el, de a megesőkolt fiatal ember mindennek dacára is elkejyezte a vállalkozó szellemű fiatal leányt.

* **Keresetik.** Ügyves, megbizható hávezetőnő (leginkább szerb nő) a ki a házizagadókodásban meglehetően jartasságol bír. Előnyben részesül, ki a magyar, német és szerb nyelveket b beszél. Ajánlatok „Gaszdasszony” ezime alatt e lap kiadóhivatalához intézendők.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

A ki bűnygyben „utazik.”

Az se tartozik a mindennapi szerenések közé, hogy valakinek egyik nap a szabadkai, másnap a zombori kir. törvényszék fenytő bírósága előtt kelljen a vádlottak padjára ülni.

Schmidt Mór ujvidéki lakos ellen a szabadkai kir. fenytőtörvényszék f. hó 27-ére, a zombori pedig f. hó 28-ára tűzte ki a végtárgyalást az előbbi váltohamistás, az utóbbi hamis vádbüntete miatt.

Schmidt tehát bátran elmondhatja magáról, hogy ő bűnygyben „utazik.”

Az esetek megérdeklék, hogy közelebből is ismertetve legyenek.

Schmidt Mór a szabadkai váltóbírószág előtt 2700 frt erejéig váltópert tett folyamatra Lehr Lajos szeghogyi lakos ellen. Az állítólagos váltóadós azonban azzal védekezett, hogy ő a beperisítelt sola-váltót, melyen egyébként két tanu is figuált, nem mint váltót hanem valami „Beilage”-t írta alá, hogy annak segélyerőle a Schmidt által követeltett, s egy fővárosi intézettel fölveendő 4000 frtot kölcsön kiutalassék. A kölcsön ki is utaltott, de Schmidt a „Beilage”-t megtortotta s beperisítette. Amár tehát beismerte Lehr a váltón levő aláírása valódiságot, mégis elutasított Schmidt keresetelét, mert a kir. Curia úgy találta, hogy a régi váltó-örlop szokotlan alakja kételyt támaszt az íránt, hogy alperes annak aláírásakor váltókötelezettséget vállalt.*

Hogy ez a kétely létoríttesék, az íratok hivatalból fétettek át a fenytő bírósághoz, mely ez ügyben f. hó 27-én ítél.

A bíróság Gramscianu enőlekte alatt Marian s Dr. Dekker bírákból alakult. A vádatótsógot dr. Sülley, a védelmet dr. Molnár Gyula képviselte.

Jegyző dr. Milassin Kálmán volt.

A végtárgyalás d. e. 9 órátol esti 6 óráig elluzódott, melynek folyama alatt ki betek hallgatva a terhelő s a mentő tanuk. A váltón levő két tanu közül az egyik azt mondja, hogy ő nem is írta alá azt a váltót, a másik ellenben beismeri, hogy aláírta, mindkettő azt állítja, hogy nem váltóként írta azt Lehr alá, hanem „Beilage”-ként.

Vannak azonban tanuk, kik előtt Lehr beismerste, hogy a pénzt Schmidtől fövette, sőt egy ily tartalmu nyilatkozat is van, melynek tanu közül kettő azt állítja, hogy az a fővárosi kölcsönre nézve állítottott ki.

Ugy a vád-mint a védelem érő tümponsokat nyert a tényálladék kiderítésében s dr. Sülley hosszú s alapos vádbeszédetben rámutatott mindarra, a mi a vádolt bűnössége mellett bizonyít.

Ellenben a védő egy óra hosszat tartó beszédében a vádolt ártatlanságot bizonyítottotta s a terhelő tanuk vallomásait iparkodott meggyengíteni.

Ugy a vádhatóság-mint a védelem részéről ismételt felszólasítás történt. A törvénysezék hosszas tanácskozás után a védelem álláspontját fogadta el s a vádlatot az ellene emelt vád s következményei alól fölemtette.

Rösszabbul sűlt ki a dolog Zomborban. A zombori kir. törvénysezék Jorkovits enőlekte alatt Dalmy és Sztojkovits bírákból alakult.

Itt azaz vádlatot Schmidt Mór, hogy Omelka János ellen hamis följelentést adott sikasztás miatt.

E följelentése alapátalmnak találatott, miért is Omelka hamis vád miatt emelt panasz Schmidt ellen.

A törvénysezék beigazolnak látta a följelentést s elítelte Schmidtet 9 havi börtönre s az ítéletnek a Zombor és Vidék”-ben való közfételére, mely ítélet ellen a vádolt s az ügyész felelevezett, ellenben Omelka ebben megnyugodott.

Irodalom.

A kézi lexikon második füzeté.

— A Athenaeum Kézi Lexikona, az összes ismeretek enciklopédiája különös tekintettel Magyarországra. Szakfőrák közremöködésével az rkészti Dr. Acesdy Ignác. Második füzeté. Budapest 1891. Innmár a kézagzófoló vállalat második füzeté is megjelent s külső kiállításával, mellettekely nagy számával és belső tartalmával egyarúnt igazolja a hozzá füzött várakozásokat. Ez a füzet maga még igen szűk költmeléket tartalmaz. Az egyik színes mülap a 12 különböző baktériumját teszi szemléltetővé. Ezt követi Afrika nagy s a legújabb adatok fölhasználásával készült térképe; egy további kettős mülap az ujkori iparművezetről hoz 24 mintarajzt; végül a negyedik meléket az Árpádok és a magyar Anjouk eszládáiát adja. A második füzet szövege az Állam-Aranyok költ anyagot dolgozza föl s csaknem kétezer kisebb-nagyobb cikket tartalmaz az emberi tudomány és ismeret összes köréből kikötés tekintettel a magyar közönség igényére. Eset sorban a hazai viszonyok vannak minden ezekben, a hol reá alkalom kínálkozott, figyelembe véve s ez a füzet is a magyar irodalom, tudomány, szellemi élet és polgárosodás legkülönbözöbb anyagainak ropant tömegét viszi be az olvasó közönség legszelesebb rétegeibe. Minden terjedtes és felesleges kiterés nélkül szabatosan, népszerűen s mégis a tudomány modern színvonalán állva adnak az egyes cikkek tájékozást a fölellet kérdésekröl, melyek fontoságukhoz mért terjedelemben írvaok s a hol lehet, irodalmi utalásokkal is el vannak látva.

A füzet nagybold magyar tárgyú cikkeit közt kiválón érdemkese a három András magyar királyról, az Andrásykröl, az Anjou és Árpádokröl, az Apudifáról szóló cikkek. Amerika, Anglia, némely természettudományi, orvosi, technikai, jogi, előtrajzi cikkek tárgyuknak megfelelően szintén bővebben taglalják s mindentemlékve benne a hazai vonatkozások is. Igen részletes az állatan történelme Magyarországon; bó az állatgyógyászatra, állattenyésztésre s az állatgyógy vonatkozó nagy számú cikk; az állatgyógyászat termékeinel pedig pontosan megjelölve a magyar lebelyek, gyarak stb. Így az új füzet is valóban magyar szellemben készült s e szellemben igyekszik az ismeretek minden ágát, a tudomány összes vivmányát a hazai közönség körében terjeszteni. Epen ez a jellemvonás különbözteti meg a legelőnyösebben az összes eddigi hasonló munkáktól az új vállalatot, mely a magyaros műveltség terjesztésének érdekeit tervszerűen és tudatosan törekszik szolgáltani. Ismetelve ajánljuk a közönség pátfogásába, mert benne olyan munkák kap, melyből a tudomány és ismeret minden ágába ezelszerű utbaigazítást meríthet. E mellett nemcsak az egyes cikkek élénk írása kelendőnek a Kézi Lexikonok sajtáságr becset, hanem egészen önálló rendezésével szerkesztésen ki tudja kerulni más Lexikonok száraz nehézségét. Költölköltött vett idézetek, közmondások, népies szólamódok élénkítik a munkát s kölcsönöznek az egésznek kiváló érdeket. A vállalat 40 két heti, három ilyen füzettel jelenik meg, az egy füzet ára 30 kr. A legezlszerűb 3 füzettel 10 füzetre bármely hazai könyveskedésben vagy a kiadótarulatnál (Athenaeum Budapest Ferenekz-teré) előfizetni.

A kézi lexikon harmadik füzeté.

— A Athenaeum Kézi Lexikona. A tudományok enciklopédiája különös tekintettel Magyarországra. Szerkeszti Dr. Acesdy Ignác. Harmadik füzet. Budapest 1891. A közhazun vállalat harmadik füzeté pontosan megjelent s újabb tanúságot tesz egyrézt a buzgalomról és szakavataltságröl, melyelyel készült, másrészt a kiadó tarsulat aldozatkészségéről. A jelen füzetben ugyanis három önálló meléket van. Az első gyönyörű és föllette kölcséges színes mülap, mely a magyar lovas katonaságot tünteti föl az 1700 — 1840 közti években; tizenkét önálló alakban látjuk az agynerubraban időnkint beállt változásot s a nagy mülap olyan szép és érdekes, hogy rámba is tethető. Egy másik mülap az emberit test alkatesztet tünteti föl; s a harmadikom pedig a vegyes hazai királyok, kozúk a Hunyadiak és Szapolyaiak eszládáiát adja ot külön csoportban a lejuabb kutatások eredményei alapján. A szöveg maga az Arany és Aszia költi dus anyagot öleli föl tervszerűen, a tárgy fontoságához mért terjedelemben föloldozva. Az aranylal kezdő cikkek szama valamii hetvenre megy, az Attila cikkek tíze.

E füzetben is tulnyomók a magyarczikkek; terjedelmű nagysága és tárgyak fontosága szerint említhetők a történelemből az Árpád, Árpádház, Attila-cikkek, Avarak, a földrajzkból Ausztrália, Ausztria, Ázsia, Atlanti Óceán, Átló stb., a természet tudományból az Arpa, Asvány, Asványtan, Asványtanai intézati Asványtzyok, melyek fölelők az egész magyar anyagot s hazai

viszonyokról teljes tájékoztatást adnak. Böven van tárgyalva hazánkra való tekintettel az Ausztriai jog, az Arhaeologia, az Aru, Aru-és értékdőzés és szokványai stb. Igen gazdag a fűzet műszaki és technológiai ezikkekben s az árviügyeket megfelelő terjedelemben szakavatósággal tárgyalja. Armentesítő, Armentesítő társulatok, Artezi-kut, Arvédelem, Arvív, Aszaly, Átmetszés stb., mind olyan ezikkek, melyek főfontosságú hazai ügyekről adnak tájékoztatást s melyek nagyban emelik a Kézi Lexikon gyakorlati hasznavehetőségét. De lehet róla mondani, hogy minden fűzetében szebb és jobb lesz s mind jobban megérdemli a közönség támogatását. Negyven fűzetben a vállalat be lesz fejezve. Egy fűzet ára 30 kr. Legcélzesebb előfizetési módokat 10 fűzet árának előzetes beklüldése akár az Athenaeum könyvkiadóvitalához, akár bármely hazai könyvkereskedéshez.

Idegenek névsora

1891. nov. hó 25—28-ig a „**Vadászkürt Szállodá**”-ban
Lakatos Aladár miniszteri tanácsos, Budapest. — Schönholz Rezső vízépítészeti felügyelő, Budapest. — Heim Sándor műszaki tanácsos, Budapest. — Göttmann János m. k. á v. ellenőr, Budapest. — Hondi Győző főmérnök, Budapest. — Hrdlička Gusztáv es. k. kapitány a vasuti ezrednél Bees. — Gfrerer Miklós építész vállalkozó, Budapest. — Sály Jenő mérnök, Budapest. — Ladanyi Antal városi inok. Baja. — Tripolszky Béla hivatalnok, Ó-Becse. — Dr. Schneider Karoly ügyvéd, Kula. — Löbl testvérek birtokosok, Torzsa. — Klein H. ker. utazó, Bees. — Ornstein Ignác ker. utazó, Bees. — Schmidt ker. utazó, Újvidék. — Deutsch Ignác ker. utazó, Budapest. — Csillag Gusztáv ker. utazó, Budapest. — Meissl József ker. utazó, Bees. — Zsibory József ügyvéd-jelölt, Apatin. — Meduna János gyáros, Kőbánya. — Frankl István városi főmérnök, Szabadka. — Banyai Miksa törv. sz. bíró, Szabadka. — Omelka János kereskedő, Hódcság.

NYILTTÉR.*)

Emésztési zavarok
gyomorcsorvya, étvágytalanság, gyomoreredés stb. ugrmint a légzőszervek hurutja, bő nyálkásodás, köhögés, fekélyesség, mindezek oly bántalmak, melyek ellen régi idők óta a

MATTONI-FELE
GISSHÜBLER
Kiváló sikerrel alkalmazhatók.

*) E rovat alatt közöltékert nem vállal felelősséget a szerk.

HIRDETÉSEK.

KALODONT.

A Sarg-féle egészséggyógyhatóságilag megvizsgált fogtisztító szer.
Kapható gyógyszereszek s illatárusoknál. Zombori főraktár HEGEDÜS JÓZSEF gyógyszerésznél.
1 drb ára 35 krajczár.

Teljes karácsonyfa-díszítések.

Minden esztendőben újabb használhatók.

BISENIUS

most Bécs, I., Singerstrasse 11. sz. MEZZANIN.
HATÁSTELJES UJDONSÁGOK
legelőcsőbb nagyban gyárak mellett.

Egyenesen importált japán karácsonylámpácskák, gyönyörű, transzparens 1 drb 6 kr.
Csodálattelesen brillirözó gömbök, gyümölcsök, diók, tojások stb. anyagiállattal teljesen befolyva. díj 3 król felebb.
Pompás ujdonságok iver-gyümölcsök és apró fantázia filigesztmények, ragyogó színtreflexok, finomított, hogy torreskor a gyermekek macukat meg ne sértsék, karton 12 drból 30 król felebb.
UJ Nem ehető díszítések, csomag brill. kriszkindli hajjal 5 kr. Útások eszlágok és napok 7 kr.; brillansítottak és csopak 1 drb 6 kr. Karácsonyfa-eszlám 1 skatulya 8 kr. 10 darabokban és lángbiztos hőjéggyuruk darabja 10 kr. Nagy kettősűrt a szeretett kriszkindli hajból 10 kr. számben 15 kr.

Ujmo di reflexdíszítések, valamint anyagok és eszlágok a fakuscsára darabja 5 król felebb. Plasztikusan lebegő anyagok darabja 15 król felebb.

A leghatásosabb és legújabb karácsonyfa díszítések nemelről árjegyzék.

Nincs fiókomban sehoh.

MINDENNIHT KAPHATÓ. 17 KITTÜNTETŐ EREM
LEGFINOMABB MINŐSÉG
CHOCOLAT
SUCHARD
NEUCHÂTEL (SCHWEIZ)
CACAO
OLCSÓ ÁRAK.
KÖNYVEN OLDHATÓ KAKAO

Teljes
KARÁCSONYFA-DÍSZ
összesen 100 drb 2 frt 50 kr.
tartalmaz:
12 hatásos phönixüveg-fantázia gyümölcsöt, fémkályákon felfüggeszthetők, a fa legszebb díszétörés alkalmával nem sért.

KARÁCSONYFA-JÉGHARMAT
az agakra bonthetős végett, 5 dbz 40 kr.
IRISPOR a tenyősapokra bonthetős végett, 3 doboz 50 kr.
Legnagyobb meglepetés fiatal és öreg számára az óriási kriszkindli (Gloria in excelsis deo).
90 cm. nagyságban. Jéggharmattal meglepve, a fa attali felállithatás végett.
Arz- s szinkivitel nagyszerű 1 drb 2 frt 50 kr.

10 különféle finom arany-, ezüstszínű japan-bonbonniére kicsinyded alakban; 10 phönixüveg-gomb, színjátzó; 2 kettősűrt ANGYALHAI, I. minőségben arany-, ezüst-gurindképen az agakra akasztatik.
10 KÖNYV ARANYSZÍN
az almák és diók megaranyozására: 1 iv susogó, arany vagy 1 brillans nap; 1 csomag brillansdrót a sutenemű felakasztására.

24 praktikus gyertyatartó, választékban megerősítésre, feltűzésre s brillans eszlágokkal díszítve.
24 hozzávaló karácsonygyertyák és még 1 szép plasztikus aranyangyal. Jégguindlók, legfinomabb minőségben 10 méter 75 kr.
ANGYALHAI I. minőség, 5 kettősűrt körülbelül 5—600 m. számben 50 kr.
KARÁCSONYFA-HÓ az agakra bonthetős végett, 5 csomag 40 kr.

Küldetik utánvetel mellett. — Sáves megrendelésnél kerem özímre és utolsó póstára figyelni.
WITTE EDE, BÉCS, 6. ker. MAGDOLNA-UTCZA 161. sz.
Egyedüli fűzet karácsony-dísz és farsangezikkekben. — Ujból elarústóknak kedvezmények.

Cs. és kir. szabad. hangszer-gyár
STOWASSER J.
BUDAPEST, II. lánézshid-utca 5. sz.

Ajánlja gazdag választékú raktárát, mindennemű **HANGSZEREBEN**, valamint azok alkatrészeiben, bel- és külföldi hurok a legelőcsőbb gyári árak mellett.

Lelkiismeretes kiszolgálót.
CZIMBALOM ● különlegességek 40 forinttól 400-ig.
KÖZSÉGI DOB ● géppel, utóffakkal együtt 10.50.
HEGEDÜK ● Mindenemű javítások jól és olelőn készítettnek.
jó hanggal, vonóval együtt 2 frt 80 król fölfele.
Arjegyzékek ingyen és bérmentve.

NEUSTEIN-FELE
SZERZSEBETI TISZTÍTÓ
LABDACSKOK.

Ezen labdacskok minden tekintetben hasonló preparatumok elé helyezendők, mert mindennemű karos alkatrészekről mentek, a legnagyobb eredménnyel használnák hasbetegségeknek, mert vértisztító hatásnak nincs gyógyszer, mely könnyebben, s a mellett teljesen ártalmatlanul

hasrekedést
a legelőb betegség ezen bizonyos forrást eltávolítja. Czukozottságok miatt még kis gyermekek is szívesen veszik be. E labdacskoknak Pítha tanár, udvari tanácsos igen hízegő bizonyítványt állított ki.
Egy doboz ára 15 labdacscsal, 15 kr. egy tekercs, ára 8 doboznak, 120 labdacscsal, 1 frt.

Oly doboz, melyen e czégnév; Apotheke zum „Heiligen Leopold“ nem áll, s mely hatulján védjegyünk nem viseli, az utanzat, melynek megvételétől a közönség figyelmeztetik.

Figyelmeztetés!
Jól megfigyelendő a doboz, ne hogy rossz, hatástalan vagy éppen kártékony preparatumot kapjon az ember. Kizárólag

Neustein-Fele
Gyógyszerész

Erzsébetlabdacskok kéréndők; ezek használati utasítással s fenti aláírással vannak ellátva.
6-24 Főraktár: Bécs, NEUSTEIN FR. gyógyszerésztera „a szt. Lipóthoz“ a Planken és Spiegelgasse sarkán. — Kapható Zomborban: Saly Antalnál.

Amerikába.
Menetjegyek a németalföldi-amerikai gőzhajózási-társaság.
I. Kolowratring 9. Bécs.
IV. Weyringergasse 7a
Arjegyzékek és tudóstások gyorsan és díjtalanul.
Legrövidebb, leggyorsabb legelőcsőbb utazás.

Esernyők, keztűfűk.
Sárczipők
gummi galochins
Urak részére 2 frt 25 kr.
Nők „ „ 1 „ 75 „
Téli árakban
urak, nők és gyermekek részére nagy választék.
ENGEL,
az „angyalhoz“ az „Elefant“ szállóval szemben
Esernyők, keztűfűk.

BRAZAY KÁLMÁN
SÓSORSZESZ készítménye
BUDAPESTEN
Múzeum körút 23 sz.ám

Az általános ismert jó hírnévnek örvendő s több oldalilag kitüntetett sósorszesz-készítménnyem — sok utazásnak levén az utóbbi időben kitéve, elhatároztam, hogy szókem ezimjegyeimet módosítom s arra kélek nyomtatban saját hazám külse alakját veszem föl, bejegyeztetve azt egyezsersmind védjegyenként a budapesti iparkamaránál.

Sósorszesz
általános ismert kitűnő háztájszer: különösen a bedbrzésles-kenő-gyuró-gyógymóddal (massage) igen jó hatásos. Ajánlható egyezsersmind fogtisztító szerül is, a mennyiben a fogak fényét elősegíti, a foghast erősbíti és a száj tisztá, szagtalan ízt nyer a szesz elparólgása után, ugyzinten fejmosásra is a hajlétegek erősbítésre, a fejkoparképződés megakadályozására és annak megszüntetésére.

Egy nagy füveg ára 90 kr., egy kisebb füveg ára 45 kr.
Brázy Kálmán,
Budapestben, IV. ker., Múzeum-körút 23. sz.
Zomborban kapható: Weidinger S. és Zs., Lugumersky Plató, Heindlhofer Róbert, Mayer és Thum és Engel Adolf cégzeknél.